

Босна и Херцеговина
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Број: 11 0 У 029334 22 Увп
Бања Лука, 14.9.2023. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Смиљане Мрше, предсједника вијећа, те Страхине Турковића и Божане Вулић чланова вијећа, уз учешће Маје Савић, као записничара, у управном спору по тужби Ш.С. из П. 28; Р. С., заступани по пуномоћнику Д.Т., адвокату из Б. (у даљем тексту: тужиоци), против рјешења број ... од 05.4.2021. године, тужене Управе..., у предмету „успоставе својине на непокретностима“, одлучујући о захтјеву тужилаца за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 У 029334 21 У од 26.01.2022. године, на нејавној сједници вијећа одржаној 14.9.2023. године, донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се одбија.

Тужиоци се одбијају са захтјевом да им тужена надокнади трошкове управног спора.

Образложење

Побијаном пресудом одбијена је тужба против оспореног акта којим је одбијена жалба тужилаца изјављена против закључка Управе..., (у пресуди погрешно наведено Правобранилаштва Републике Српске) Подручне јединице Б. број ... од 02.10.2020. године. Тим закључком је одбачен захтјев тужилаца, за успоставу права својине на кч.бр. 685/64 уписаној у зк.ул.бр. 5072 к.о. Б., као неуредан.

Одбијање тужбе образложено је разлозима да је захтјев тужилаца правилно одбачен као неуредан јер тужиоци нису поступили по допису органа број ... од 25.8.2020. године и у остављеном року од 8 дана нису уредили захтјев тако да је исти одбачен сагласно одредби члана 56 став 1 Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС“, број 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18 – у даљем тексту: ЗОУП). Тужиоци у захтјеву нису определијели свој захтјев на начин да су јасно истакли шта траже тим захтјевом па нижестепени суд наводи да позивање тужилаца на одлуку Уставног суда РС број У-46/13 од 22.12.2014. године и судски поступак који се води пред Основним судом у Бањој Луци под пословним бројем 71 0 В 079945 10 В не представља основ да се поступи по захтјеву тужилаца уз напомену да члан 69 Закона о Уставном суду Републике Српске („Сл. гласник РС“, број 104/11 и 92/12) прописује поступак у којем свако коме је повријеђено право коначним или правноснажним појединачним актом, донесеним на основу закона или другог прописа или општег акта који је на основу одлуке Суда престао да важи, има право да тражи од надлежног органа измјену тог појединачног акта најкасније у року од 6 мјесеци од дана објављивања одлуке у „Службеном гласнику РС“ ако од достављања појединачног акта до доношења одлуке Суда није прошло више од годину дана, тако да одлука Суда представља разлог за понављање поступка пред органом који је донио

коначни или правноснажни појединачни правни акт, што тужиоци постављеним захтјевом не траже. Успостава ранијег права својине на непокретностима које су били у својини Е.С. (предника тужилаца), односно враћање експроприсане непокретности може се тражити у поступку по члану 36 и 37 Закона о експропријацији („Сл. гласник РС“, број 112/06, 37/07, 66/08, 110/08 и 79/15, у даљем тексту: ЗЕ) што тужиоци нису тражили постављеним захтјевом. Тужиоци траже успоставу раније својине на основу горе цитиране одлуке Уставног суда РС и по предмету који се води пред Основним судом у Бањој Луци под бројем 71 0 В 079945 10 В што не може бити основ за поступање по захтјеву тужилаца, тако да је закључком првостепеног органа правилно одбачен захтјев јер исти нису поступили по налогу органа и уредили постављени захтјев, а захтјев мора бити одређен и јасан јер орган не може „нагађати“ шта странка тражи, закључује суд у побијаној пресуди.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев), тужиоци оспоравају њену законитост због повреде члана 33 Закона о управним споровима („Сл. гласник РС“ број 109/05 и 63/11 - у даљем тексту: ЗУС) и члана 5, 6, 7, 8, 10, 14, 55, 125, 131, 196 и 197 ЗОУП. Сматрају да органи управе нису имали основа да одбаце захтјев тужилаца зато што у захтјеву није наведен правни основ, јер према одредбама ЗОУП странка није дужна да изнесе правни основ, већ искључиво чињенице и доказе на којима заснива свој захтјев што између осталог произлази и из члана 131 ЗОУП. Чланом 55 ЗОУП прописано је да поднесак мора бити разумљив, јасан и одређен и мора садржавати елементе прописане тим чланом, а из поднесеног захтјева је видљиво да он садржи све те битне елементе, па орган управе није могао тражити прецизирање таквог захтјева са налогом да тужиоци наведу правни основ на којем заснивају свој захтјев, слиједом чега није ни било основа да се захтјев одбаци. Нижестепени суд у побијаној пресуди истиче да је јасно шта тужиоци траже захтјевом али занемарује да је управо то и довело до подношења тужбе јер је тужени орган тражио да се уреди захтјев иако је јасно шта се тражи захтјевом, па одбацивање захтјева од стране органа представља незаконито поступање будући да је орган требао мериторно одлучити о постављеном захтјеву. Предлаже да се захтјев уважи, побијана пресуда преиначи или укине, а тужиоцима досуде трошкови спора према исказаном трошковнику.

Тужена у одговору на захтјев истиче да остаје код навода датих у образложењу оспореног акта.

Размотривши захтјев, одговор на захтјев, побијану пресуду, те остале прилоге у списима предмета, на основу одредбе члана 39 ЗУС, овај суд је одлучио као у изреци пресуде из сљедећих разлога:

Из података списка предмета произилази да су тужиоци 05.3.2020. године путем пуномоћника Д.Т., адвоката из Б. поднијели захтјев „за успоставу власништва“ позивајући се на одлуку Уставног суда број У-46/13 од 22.12.2014. године, којом је утврђено да члан 33 став 1 ЗЕ није у складу са чланом 1 Протокола 1 уз Европску конвенцију и члана 5 алинеја 1 и 4 и чланом 48 став 1 Устава Републике Српске и на предмет број 71 0 В 079945 10 В у којем је „поступак експропријације у току“ из којих се види да Е.С. полаже право на наведену парцелу, те траже да се изврши упис својине на тој непокретности на Е.С. са 1/3 дијела. Поступајући по тако поднесеном захтјеву првостепени орган тужене је затражио од тужилаца да уреде наведени захтјев јер је исти неразумљив, непрецизан и не садржи правни основ, те да уколико у року од 8 дана не поступи по налогу органа да ће захтјев бити одбачен као неуредан. Тужиоци су

поступајући по налогу органа, дана 04.9.2020. године доставили поднесак насловљавајући га као прецизирање захтјева у којем истичу да није потребно наводити правни основ, а што произлази из одредаба ЗОУП, јер орган није везан правним основом наведеним у захтјеву. Првостепени орган је закључком одбацио тако прецизирани захтјев износећи закључак да тужиоци нису поступили по налогу органа и да орган не може поступити по том захтјеву јер је исти и даље нејасан, непрецизан и не садржи правни основ. Оспореним актом је жалба тужилаца одбијена и потврђен првостепени закључак. Побијаном пресудом одбијена је тужба и одржан на снази оспорени акт из разлога који су садржани у уводном дијелу образложења ове пресуде.

Побијана пресуда је правилна.

Одредбом члана 55 став 1 ЗОУП прописано је да поднесак мора бити разумљив и да би се по њему могло поступити треба да садржи назначење органа коме се упућује, предмет на који се односи, захтјев, односно приједлог, ко је заступник, пуномоћник или представник ако га има, као и име и презиме и пребивалиште, односно боравиште (адреса) или фирму и сједиште подносиоца, заступника, пуномоћника или представника.

Даљом одредбом члана 56 став 1 ЗОУП дефинисано је ако поднесак садржи неки формални недостатак који спречава поступање по поднеску или ако је неразумљив или непотпун, орган који је примио такав поднесак учиниће све што треба да се недостаци отклоне и одредиће подносиоцу рок у којем је дужан да то учини. Ако подносилац не отклони недостатке у одређеном року, па се услед тога не може по поднеску поступити, орган ће такав поднесак одбацивати као неуредан.

Дакле, да би орган могао поступити по поднеску странке тај поднесак мора бити разумљив, уредан и потпун и мора садржавати све оне формалне елементе који су садржани у одредби члана 55 став 1 ЗОУП.

Из садржине поднеска тужилаца који је сачинио њихов пуномоћник у личности адвоката, произлази да тужиоци траже упис права својине на име њиховог правног предника Е.С. на непокретности уписаној у зк.ул.бр. 5072, односно бр. 1328 електронски к.о. СП Б., позивајући се на одлуку Уставног суда РС број У-46/13 од 22.12.2014. године, којом је утврђено да одредба члана 33 став 1 ЗЕ није у складу са чланом 1 Протокола 1 уз Европску конвенцију, односно чланом 5 алинеја 1 и 4 Устава Републике Српске. Том одредбом је било прописано да корисник експропријације, Република Српска стиче право на посјед експроприсане непокретности даном коначности рјешења о експропријацији.

Наведена одлука Уставног суда Републике Српске не представља основ да се изврши „успостава ранијих својинско-правних односа“, што би произлазило из екстензивног тумачења постављеног захтјева тужилаца већ она, сходно одредби члана 69 Закона о Уставном суду, представља основ за понављање управног поступка уз испуњавање осталих услова прописаних том одредбом.

Такође, позивање тужилаца на ванпарнични предмет број 71 0 В 079945 10 В, који се води пред Основним судом у Бањој Луци, није основ за упис права својине како се тражи захтјевом, јер тај поступак може бити само у вези накнаде за експроприсане непокретности, а не за поступак експропријације како тужиоци погрешно наводе с обзиром да поступак експропријације води орган управе, а не суд.

Из цјелокупног тока поступка, садржаја првобитно поднесеног захтјева тужилаца и „прецизираног“ захтјева тужилаца произлази да тужиоци траже упис права својине у корист њиховог предника Е.С., а не наводе чињенице и доказе на којима заснивају тако постављени захтјев, па је првостепени орган тужене правилно поступио када је затражио од тужилаца да уреде поднесени захтјев, али је погрешно, како то тужиоци правилно истичу, тражио да наведу правни основ, јер странка није дужна да наведе правни основ већ је само, сходно одредби члана 125 ЗОУП, дужна да изнесе чињенично стање на коме заснива свој захтјев и да то уради тачно, потпуно и одређено, те ако се не ради о чињеницама које су општепознате, да за своје наводе предложи доказе и да их по могућности поднесе. Ако странка тако не поступи службено лице позваће је да то учини при чему се од странке неће тражити да поднесе доказе, које брже и лакше може прибавити орган.

Из наведеног, произлази да странка није ускраћена у изношењу чињеница и доказа у прилог навода из поднесеног захтјева. Напротив, тужиоци су као странка, у конкретном случају, позвани да изнесу чињенице и доказе који би поднесени захтјев учиниле одређеним, уредним и јасним, с обзиром на чињеницу да су тражили упис права својине, па су као странка у поступку морали да наведу чињенице и приложе доказе на којима заснивају тако постављени захтјев.

Како тужиоци, ни након позива првостепеног органа тужене да уреде поднесак у складу са захтјевом из поднеска, нису уредили захтјев да би се из његове садржине могло закључити на чему заснивају тако постављени захтјев, то је првостепеном органу једино преостало да закључком такав поднесак одбаци као неуредан.

Позивање тужилаца на одлуку Уставног суда РС број У-46/13 од 22.12.2014. године и на горе означени ванпарнични предмет нису чињенице и докази на којима би се заснивао њихов захтјев садржан у првоподнесеном поднеску и „прецизираном“ поднеску.

Одлуком Уставног суда РС је одлучивано само о уставности одредбе члана 33 став 1 ЗЕ о ступању у посјед експроприсане непокретности од стране корисника експропријације, па последице неуставности наведене одредбе ЗЕ, у овом случају, не представља основ да се изврши „успостава пријашњих имовинско-правних односа“ односно да се изврши упис права својине ранијег носиоца Е.С., (предника тужилаца) у земљишну књигу.

Уз наведено, ваља истаћи да тужиоци имају могућност да поднесу нови захтјев уз испуњавање законских услова да захтјев буде одређен, потпун и јасан и да у погледу чињеница и доказа испуњава услове да може исходovati остваривање траженог права постављеног у захтјеву.

Код таквог стања ствари, по оцјени овог суда, у побијаној пресуди нису остварени разлози незаконитости из одредбе члана 35 став 2 ЗУС, па се захтјев тужилаца за њено ванредно преиспитивање, на основу одредбе члана 40 став 1 тог закона, одбија.

Обзиром да је захтјев за ванредно преиспитивање одбијен, тужиоци немају право на накнаду трошкова овог поступка, па се ставом 2 изреке ове пресуде захтјев за

надокнаду истих одбија као неоснован, на основу одредаба члана 5 и 6 Закона о измјенама и допунама ЗУС („Сл. гласник РС“, број 63/11).

Записничар
Маја Савић

Предсједник вијећа
Смиљана Мрша

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић